

L'home de les conviccions amables

Amb motiu de la mort recent de Joaquim Ferrer, repassem la trajectòria d'un home de caràcter afable i conviccions fortes que sempre es va preocupar per la societat catalana, com a polític i com a intel·lectual.

Article d'Àstrid Bierge

Joaquim Ferrer, historiador i polític, ex-conseller de Cultura, diputat i senador durant més de quinze anys, va morir el passat 10 de maig a 78 anys després d'una malaltia que se li havia manifestat recentment.

Ferrer va ser sempre conegut per la seva gran sensibilitat social, havent militat des de ben jove en la clandestinitat contra la dictadura franquista i fundant el 1974 el partit Reagrupament Socialista i Democràtic de Catalunya juntament amb Josep Pallach, un dels seus grans referents ideològics. Com a historiador va destacar en l'estudi del CADCI –Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria– i del moviment obrer català en relació amb la qüestió nacional. En aquest terreny va contribuir amb diversos llibres, com *Layret 1880-1920* (1971), *El primer primer de maig a Catalunya* (1972), *La vaga del Harry Walker de Barcelona* (1972) i *Simó Piera: perfil d'un sindicalista* (1973).

Després de la mort prematura de Pallach i l'arribada de la Transició, Ferrer va passar a les files de Convergència Democràtica de Catalunya, i va ajudar el partit de Jordi Pujol a carregar-se d'una transversalitat que va triomfar a les urnes. Ràpidament es va convertir en un dels homes de confiança de Pujol i el 1982 va ser escollit diputat de CDC al Congrés espanyol. Durant la legislatura de 1985 al 1988 –el segon mandat de Pujol– Ferrer va ser conseller de Cultura, el càrrec de més responsabilitat que va exercir. Posteriorment va ser diputat al Parlament entre 1988 i 2003 i senador entre 1988 i 1999.

Josep Maria Sans Travé, historiador i arxiver, el coneixia de prop. Quan Ferrer era conseller de Cultura, Sans Travé era cap de Serveis d'Arxius del departament. “El món de la recerca sempre va agradar-li molt, sempre va donar suport al camp arxivístic”, ens explica. A més, destaca el paper que va tenir com a conseller en la difusió dels documents catalans a Salamanca: “Es va començar a parlar d'aquest espoli l'any 1980, quan

Max Cahner ocupava la Conselleria de Cultura. Però amb una certa discreció. Quan Ferrer va arribar al càrrec, el debat ja no va tenir cap límit”. Anys més tard, el 1996, els dos historiadors, juntament amb Josep Maria Figueras, van escriure el llibre *Els papers de Salamanca: història d'un botí de guerra*.

Com a historiador, Sans Travé explica que el seu camp de recerca anava en sintonia amb la seva personalitat. “Era un home que es preocupava molt per la gent del país i per l'especificitat de Catalunya. És a dir, vetllava per la societat i pel futur del país”. Segons l'arxivista, la seva ideologia mai va entrar en contradicció amb la seva militància a Convergència ja que formava part de l'ala més socialdemòcrata. “A més, dins del partit se li feia cas”, assegura. De fet, la gent que el va conèixer el descriu com un home molt amable i alhora d'idees molt fermes. “Era una persona molt educada però tenia unes conviccions fortíssimes. Es notava fins i tot quan parlava. El seu discurs no es basava en estereotips sinó en unes idees adquirides al llarg de la vida amb intenses reflexions sobre la societat i la política”, apunta l'arxivista.

En conèixer-se la seva mort, el president català, Carles Puigdemont, va agrair a Ferrer “tot el que ha fet per Catalunya”. Per la seva banda, l'ex-president Artur Mas va destacar la “gran potència cultural” i la “vocació de servei públic” de Ferrer. Amb ell, sense dubte, ha marxat una de les grans figures de la política catalana de finals del segle XX. Descansi en pau. •